

'Thuis in de Stad'-prijs 2014

Inschrijvingsformulier

Digitaal opsturen naar info@thuisindestad.be

U krijgt een ontvangstmelding.

Waarvoor dient dit formulier?

Met dit formulier dingt u mee naar de 'Thuis in de Stad'-prijs 2014, U kunt per stad één, twee of drie projecten indienen. Gebruik voor ieder ingediend stadsproject een nieuw formulier.

Aan wie bezorgt u dit formulier?

Verstuur dit formulier ten laatste op 10 september 2014 om 17.00 uur online naar info@thuisindestad.be

Waar vindt u meer informatie?

U vindt meer informatie op onze website thuisindestad.be.

Gegevens van de stad die het project indient

1 Vul hieronder de naam in van de stad die het project indient en het bankrekeningnummer

Turnhout

Gegevens van de contactpersoon van het project

2 Vul hieronder de gegevens in van de contactpersoon van het project.

voornaam en achternaam Katrien Abrams
functie Regisseur onderwijs Stad Turnhout
straat en nummer Campus Blairon 200
postnummer en gemeente 2300 Turnhout
telefoon 014 409 631
faxnummer 014 43 92 75
e-mailadres Onderwijs@turnhout.be

Gegevens van het project

3 Vul hieronder de gegevens in van het project.

naam pest@pen

startdatum dag maand jaar 2 0 1 2

einddatum dag maand jaar ?

naam van de partners

- Stad Turnhout: team onderwijs + team preventie, schoolspotter
- Scholen Turnhout: Heilig Graf, Sint-Victor, Sint-Jozefcollege, Sint-Pieter, SO Zenit, Talentenschool, Stedelijke Handelsschool, Hoger Instituut van de verpleegkunde, Vrije Technische Scholen Turnhout
- Scholen(groepen) Kempen: Rozenberg Mol, Kogeka Geel, KOSH Herentals, Mariagaarde Malle, Sint-Claracollege Arendonk, Kardinaal van Roey Vorselaar
- HERGO-moderatoren uit diezelfde scholengroepen, opgeleid door Ligand vzw
- Lokale politie en Computercrime unit Federale Gerechtelijke politie Turnhout
- Gie Deboutte vanuit MIOS en Kies Kleur tegen pesten + Team Friendly Attac
- Hogeschool Thomas More Kempen
- DSKO + opstartend pedagogisch begeleiders van GO! en OVSG
- Stuurgroep pesten: scholen, Stad, JAC, DE LIJN, politie, Stad, parket, Arktos, Cirkant, CLB, schoolspotter, VCLB Kempen en CLB Kempen GO!, gemeenschapswachten

naam van de coördinator	Katrien Abrams
budget	75 000 Euro

4 Geef hieronder een korte beschrijving van het project.

Het project moet al gerealiseerd zijn of moet zo ver gevorderd zijn dat het op zijn waarde en effectiviteit beoordeeld kan worden. Het mag op 10 september 2014 niet meer dan twee jaar geleden gerealiseerd zijn.

Waarom dit project

Dit project is ontstaan na

- het zien van rake cijfers over (cyber)pesten waar Vlaanderen internationaal gezien erg slecht scoort,
- het beluisteren van pestslachtoffers die dramatische verhalen vertelden en vaak getekend blijven,
- het ontmoeten van een geëngageerde speurder van de computer crime unit van de Federale Gerechtelijke Politie Turnhout die aandacht vroeg voor de gevaren van sociale media en hun razendsnelle evolutie.

Turnhout is als centrumstad met 30 scholen en tal van jeugdorganisaties een aantrekkingspool voor de jeugd. De stad kon de ogen niet sluiten voor het feit dat er jongeren thuis blijven van school omdat ze hun pesters op straat willen ontlopen. Turnhout wil mee nadenken met schooldirecteuren over cyberpestincidenten via Facebookprofielen van 11-jarigen, terwijl jonge kinderen wettelijk nog geen profiel mogen hebben. We willen buschauffeurs die geen schrik hebben in hun eigen bus omdat filmpjes direct en voor eeuwig het wereldwijde web opgaan. Turnhout wil een warme, verdraagzame en hartelijke stad zijn.

Turnhout maakte samen met jongeren een actieplan op tegen (cyber)pesten.

Doelstellingen van het project

- Het project wil dat kinderen en jongeren gezond in het leven staan en gewapend zijn met vaardigheden die hun online leefwereld offline brengt.
- Het project wil een meervoudig lerend netwerk zijn met alle betrokken partners gericht op het versterken van het welbevinden van kinderen en jongeren en het voorkomen en reduceren van probleemgedrag.
- Het project wil herstelgericht handelen inburgeren.
- Het project wil pesten verminderen.
- Het project wil regionale hulpkaders rond positief schoolklimaat en (cyber)pesten boetsen daar waar ze nog niet bestaan.
- Het project wil schoolteams versterken bij de aanpak van (cyber)pesten.
- Het project wil pionierend werken rond het verhogen van mediawijsheid en respectvol online gedrag van kinderen en jongeren.
- Het project wil ouders ondersteunen met 'I-vragen' (I-pod, I-pad, I-phone, I like, Ict –'wagenpark', ...)

Strategische lijnen en uitgangspunten

- Het project wil het fenomeen 'pesten' op een integrale en geïntegreerde manier benaderen en aanpakken.
- In de aanpak van pesten wil het project zowel aandacht besteden aan het slachtoffer, de dader als de middengroep.
- In de aanpak van pesten wil het project we niet alleen de schoolcontext, maar ook de bredere context van de samenleving (pesten, cyberpesten, openbare plaatsen/domein) betrekken.
- Het project wil pesten in een zo vroeg mogelijk stadium detecteren en aanpakken.

5 actiedomeinen

1. Bevorderen van een positief schoolklimaat om pesten te voorkomen.
2. Aanpakken van pesten buiten de schoolmuren en op openbaar domein.
3. Melden en hulpverlening.
4. Sociale media en de bestrijding van cyberpesten.
5. Ondersteunen van ouders.

Rond het plan zit een stadsbreed netwerk met regionale uitstraling en een stuurgroep. We streven naar samenhang en inhoudelijke groei van elk actiedomein.

Wetenschappelijke ondersteuning

Het project wordt gecoacht door Gie Deboutte en zijn onderzoeksgroep Media & ICT in Organisaties & Samenleving (MIOS) van Universiteit Antwerpen zodat het project wetenschappelijk onderbouwd is van bij de start en in zijn verdere evolutie.

Toekomstverwachtingen

De ambities reiken ver. Het werk is niet af.

We dromen ervan :

- dat de pioniers van de Kempen (Turnhout) wegen op nationaal beleid. (Leerkrachten uit de Kempen schreven alvast mee aan het pas verschenen boek 'Mediawijs online' van Michel Walrave en Joris Van Ouytsel)
We proberen uit wat het verschil is tussen een referentieleerkracht en een leerlingenbegeleider op school.
We willen leerlijnen op scholen die verder gaan dan acties in de week tegen pesten en zelfs een e-safetybeleid. Daarom willen we het KIVA-project uitrollen in de basisscholen van Turnhout.
- dat meer regio's warm lopen voor een schooloverstijgende samenwerking rond hersteldenken en het aanpakken van (cyber)pesten. Daarom willen we de ervaringsgroepen referentieleerkrachten en de HERGO-moderatoren meer slagkracht geven.
- dat er netwerken ontstaan tussen mensen die elkaar kunnen ondersteunen. Daarom willen we nieuwe partners betrekken en een regierol opnemen.
- dat mensen niet meer getekend zijn voor het leven als slachtoffer van pesten. We dromen dat kinderen vaardigheden aangeleerd krijgen, zich ondersteund voelen en zich thuis mogen voelen in hun stad.

5. Beschrijf de rol van de stad in de realisatie van het ingediende project?

Rollen van de stad bij het project

De stad speelde een sleutelrol bij de opstart van het project, blijft continu zeer betrokken bij het project en neemt diverse taken op zich.

De stad

- coördineert,
- regisseert,
- brengt vraag en antwoord samen,
- is initiatiefnemer van overleg,
- toetst ideeën af,
- doet aan benchmarking,
- communiceert met en op verschillende echelons,
- laat jongeren participeren aan het verhaal,
- giet ideeën in een integraal stappenplan,
- zoekt nieuwe partners,
- financiert vormingsmomenten,
- verspreidt goede praktijkvoorbeelden,
- zorgt voor nieuwe of vernieuwde jobinhouden,
- bewaakt samen met de wetenschappelijk expert dat initiatieven juist gekozen zijn,
- geeft impulsen om losse flodders samenhang te geven,
- vertaalt info over en van onderwijs naar welzijn en vice versa,
- verzorgt workshops voor leerkrachten,
- grasduint in lectuur,
- zorgt voor input van ervaringsdeskundigen naar beleidsmakers,
- is promotor van herstel denken
- bewaakt de voortgang.

Enkele voorbeelden

- "Hoe ernstig is pesten in Turnhout?" , wordt er op het jeugdwelzijnsoverleg gevraagd. De dienst Preventie van de stad bevraagt 340 jongeren op hun scholen en verwerkt de resultaten in een nota. Deze vormt de basis van internationaal vergelijkend onderzoek .
 - Een leerlingenbegeleider van een school belt de voorzitter van de ervaringsgroep referentieleerkrachten met volgende vragen: "Een leerling van onze school maakte een haatpagina aan op Facebook over een andere leerling. Ik ben er niet in thuis. Kan je me een referentieleerkracht tippen die me helpt om de pagina te verwijderen? Welke stappen zet ik best daarna naar de ouders toe?" De stad (onderwijsteam) kan een vragende en helpende leerkracht van 2 verschillende scholen met 20 km ertussen samen brengen. Het probleem kan binnen de kortste keren aangepakt worden.
 - Een mama komt aan bij het onderwijsteam van de stad met de mededeling dat haar zoon van 13 niet meer naar school durft. Hij wordt gepest door een groepje gasten. Op school is hij nog beschermd, maar op straat niet. Het CLB en de leerlingenbegeleider weten er van, maar vinden dat hun reikwijdte op school zit. De stad heeft een complementair aanbod. De schoolspotter, deel van het samenwerkingsverband, wordt ingezet. Hij brengt verslag uit op school. Nadien houdt de gemeenschapswacht van betrokken buurt een oogje in het zeil.
 - Een mail van een referentieleerkracht komt binnen bij het onderwijsteam.
"Te agenderen op volgend overleg.
Kent iemand de technische kant van 'snapchat' ?
Zijn GSM's op andere scholen toegelaten tijdens de les?
Welk sensibiliseringsmateriaal voor zesde leerjaren basisonderwijs werkt?
Ik deel in ruil mijn zelf ontworpen en uitgeprobeerd hulpkader bij cyberpesten. Ik heb ook een tip over het samenwerken met de politie bij een klacht. En ik zal de resultaten vertellen van een project waarbij Facebook en solliciteren samen gaat."
De stad zorgt ervoor dat goede praktijken worden gedeeld en de kwaliteit van aanpak zo verbetert.
 - Op de stuurgroep Pesten is het gespreksonderwerp: "pesten melden". De stad (Preventie) nodigt jongeren uit via de leerlingenbegeleiders die vast aanwezig zijn op de stuurgroep. Jongeren geven hun persoonlijk advies. Zo kan partner JAC besluiten
-

nemen. Er wordt gepraat over successen en valkuilen die jongeren zelf aangeven. Dit project is voor en door jongeren...

- De stad roept alle scholen samen op een studiedag 'help pesten verminderen'. Het partnersverband rond het actieplan stelt zich voor. Elk met hun taak. De stad financiert deze dag met spreker Gie Deboutte. Hij geeft scholen tips om een positief schoolklimaat uit te bouwen.
- De stad vraagt actief resultaten en deelt ze met het onderwijs- en welzijnsveld via de nieuwsbrief onderwijs, via overleg, op de stedelijke website of in de stadskrant die in elke brievenbus valt.

Recente vragen aan de stad :

- Kan de stad een flyer maken en bekostigen met de doelen van de ervaringsgroep referentieleerkrachten?
- Financiert de stad een zinvol theaterstuk mee rond cyberpesten voor alle 2de graden secundaire scholen uit Turnhout?
- Mogen wij toetreden tot het regionaal samenwerkingsverband? Vragen Arktos, internaten en commerciële partners.
- Heeft de stad geld voor een nieuwe HERGO-opleiding? Voor het mede financieren van KIVA? Voor vorming?
- Kan het stappenplan waar jongeren een hulpkader krijgen nog meer uitgewerkt worden naar kinderen uit de basisschool?
- Is er iemand die juridische info rond verantwoordelijkheid eens voor verschillende sectoren uitspit?
- De lokale politie wil samenwerken. Andere politiezones willen contact met de Kempen. Wie neemt dit op?
- Welk programma bouwen we in in de lerarenopleiding? En hoe kan een schoolinspectie partner worden? En providers?
- Vraag vanuit politiediensten naar eventuele samenwerking binnen het kader van de mogelijkheden en van de wet.

6 Kruis hieronder de twee hoofdaspecten aan waarop het project betrekking heeft.

- de huisvesting in de stad
- de stedelijke ruimte
- de mobiliteit in de stad
- het leefmilieu in de stad**
- de plaatselijke economie
- de sociale cohesie in de stad**
- de cultuurbeleving in de stad
- het democratisch besturen van de stad
- Andere: Innovatie: LERENDE STEDEN**

7 Geef kort de karakteristieken weer, indien het project zich uitdrukkelijk richt tot een bepaalde buurt of doelgroep.

Het project richt zich naar kinderen en jongeren, hun leefomgeving en personen, diensten, organisaties en instellingen binnen die leefomgeving.

8 Wat zijn de beoogde effecten van het project?

- Een warme, verdraagzame en hartelijke stad
 - Een integraal en stadsbreed netwerk om het samenleven van kinderen en jongeren in een stedelijke omgeving zo aangenaam mogelijk te houden: een kindvriendelijke stad.
 - Een meervoudig lerend netwerk gericht op het versterken van het welbevinden van kinderen en jongeren binnen de scholen en het voorkomen en reduceren van probleemgedrag.
 - Een positief schoolklimaat
 - Inburgering van herstelgericht handelen via de scholen.
 - Verhoogde mediawijsheid en respectvol online gedrag van kinderen en jongeren.
 - Kwaliteitsbevordering van het thema mediawijsheid in (schoolse) opleidingen.
 - Reductie van (cyber)-pestgedrag en slachtofferschap.
 - Een regionale aanpak van (cyber)pesten.
 - Ouders weten waar naar toe met hun 'I-vragen'.
-

9 In welke mate zijn de beoogde effecten van het project gerealiseerd?

Een warme, verdraagzame en hartelijke stad

Het project kadert binnen een van de grote beleidsprioriteiten van het huidig stadsbestuur: 'Turnhout wil een warme, verdraagzame en hartelijke stad zijn'. Het project kan daar zeker een bijdrage toe leveren. Om te zien of er vooruitgang wordt gemaakt moet eerst een nulmeting gebeuren (via de Stadsmonitor). De instrumenten zijn alvast in werking gesteld. Uit een bevraging op een secundaire school blijkt dat de schoolspotter na 1 jaar samenwerken door 57% van de leerlingen uit het 1^e middelbaar gekend is.

Kindvriendelijke stad

Het project kadert ook binnen de rode draad die in het bestuursakkoord van het huidig stadsbestuur gelegd wordt, namelijk dat Turnhout een generatievriendelijke stad wil zijn. Binnen het Stedenbeleid zet de stad in op de evolutie naar een kindvriendelijke stad, zowel in materieel als immaterieel opzicht. Er is een stadsbreed netwerk actief rond kindvriendelijke ruimte en er wordt naast dit project hard gewerkt aan flankerend onderwijsbeleid, kwaliteitsvolle kinderopvang, peuterspeelruimtes, bestrijding van kinderarmoede vanaf de geboorte, zinvolle vrijetijdsbesteding, taalverwerving van anderstalige kinderen,...

Een meervoudig lerend netwerk

- Leerlingenbegeleiders vertelden elkaar op een themalunch goede praktijkvoorbeelden over pesten aanpakken op school
- Via de onderwijsraad die 30 scholen verenigt en de digitale nieuwsbrief onderwijs wordt info gedeeld.
- Expert Guy Deboutte gaf een uiteenzetting over de kracht van KIVA op de stuurgroep pesten en de ervaringsgroep referentieleerkrachten. Gie Deboutte en Sarah Kumar van Leefsleutels gaven een intro aan 4 directeurs ter inschatting.
- FGP Turnhout CCU leidde 30 referentieleerkrachten op uit de regio. Ze vormen een nieuwe expertisegroep om cyberpesten tegen te gaan op hun scholen
- De referentieleerkrachten hebben verschillende overlegmomenten met telkens een aanwezigheid van 15 à 20 personen.
- Kennis wordt gedeeld op inspiratiedagen en studiedagen (b.v. Studiedag Friendly Attac "Bits of Help. Nieuwe media inzetten tegen cyberpesten" op 27 februari 2014 in aanwezigheid van gouverneur Berx en koningin Mathilde, inspiratiedag KOSH Herentals op 3/6/2014, Tr(o)efdag Stad Turnhout op 4/6/2014).

Een positief schoolklimaat

- Stad Turnhout organiseerde een studiedag over een positief schoolklimaat. Gie Deboutte en 8 werkwinkels inspireerden 100 personen uit onderwijs en welzijn over het maken van een goed actieplan. Het partnersverband stelde zich voor.
- Op themalunchen worden goede praktijken gedeeld. b.v. van Sint-Pieter Zevendonk, een Turnhoutse winnaar van de 'pesten-dat-kan-niet-prijs' in 2012.

Inburgering van herstelgericht handelen via de scholen.

- Er zijn 28 HERGO-moderatoren (HERGO staat voor Herstel Gericht GroepsOverleg op school) opgeleid door Ligand vzw om de herstelgedachte te implementeren.
- Er is een nieuwe gesloten website ontwikkeld ter ondersteuning van de HERGO-ploeg.
- Er is een ervaringsgroep actief in de Kempen.
- Er worden effectief HERGO's uitgevoerd door de opgeleide moderatoren.
- Hier en daar kregen HERGO en oplossingen cyberpesten reeds een plaats in het schoolreglement
- De school Sint-Victor Turnhout behaalde als 1e school in Vlaanderen het label 'herstelgericht handelen'.
- Scholen in Turnhout worden aangezet het herstelgericht handelen te implementeren.

Verhoogde mediawijsheid en respectvol online gedrag van kinderen en jongeren.

- Er werden stappenplannen opgemaakt in de driehoek school-ouders- hulp. Er zijn secundaire scholen die reeds voor elk opleidingsjaar een sensibiliseringsprogramma hebben ontworpen.
- In 1 school worden positieve resultaten geboekt met het gebruik van Facebook. Onder de titel 'pimp your Facebook' worden compromitterende foto's omgezet in foto's die een werkgever of stageplaats interesseren in plaats van afschrikken.
- In een andere school laten leerlingen uit vrije wil hun beveiliging vrijwillig checken tijdens 'springuren'.
- Zorgteams basisscholen komen raad vragen aan referentieleerkrachten over op te zetten leerlijnen.
- Meter- en peterprojecten worden ingezet zodat jongsten door oudsten worden ondersteund.
- Een situatie uit een school toont aan dat het nieuwe netwerk waar een referentieleerkracht een speciale plaats heeft werkt. Een referentieleerkracht vertelt:

'Situatie :

Na de middagrefter vinden pedagogisch personeelsleden van de school een afscheidsbrief van 2 leerlingen. De brief omschrijft hun problemen en de zwaarte van het leven na tal van moeilijkheden via sociale media. Deze moeilijkheden hebben hun voedingsbron in conflicten en bedreigingen via een social-game. De 2 hebben alles voorbereid om zowel op internet als in werkelijkheid uit het leven te

stappen. De personeelsleden nemen deze brief ernstig en contacteren een zorgleerkracht.

Ontplooiën van opvangnet :

Directie en zorgleerkracht contacteren de referentieleerkracht. Samen bekijken ze alle aspecten in de brief, op de sociale media en het internet. Duidelijke sporen worden op het internet gevonden. Die avond worden leden van CLB en een kinderpsychologe op de hoogte gebracht en een afspraak met de ouders gemaakt. De volgende dag is er in de voormiddag reeds een gesprek met de betrokken leerlingen. De zorgleerkracht en de referentieleerkracht hebben een gesprek met de leerlingen. De kinderpsychologe en directie zijn stand-by. De nauwe samenwerking en het vertrouwen tussen zorgleerkracht en referentieleerkracht hebben tot gevolg dat gevoelens en nieuwe sociale media-technieken in elkaar vloeien. De leerlingen voelen zich begrepen omdat deze 2 zorgverstrekkers samen de taal van de leerlingen spreken. Zorgleerkracht en referentieleerkrachten zijn bij alle verdere gesprekken met ouders, directie,... aanwezig op vraag van de 2 leerlingen. Er volgt een gesprek met de ouders afzonderlijk en met ouders en hun kinderen samen. Kinderpsychologe start begeleiding op voor de 2 leerlingen. Omdat er vormen van bedreigingen waren, wordt de wijkagent ook op de hoogte gebracht. Ook hij start een onderzoek.

Uiteindelijk zijn de 2 meisjes uit hun donkere gedachten geraakt. De kracht van het netwerk heeft zijn werk naar behoren gedaan.'

Kwaliteitsbevordering van het thema mediawijsheid in (schoolse) opleidingen.

- ICT-opdrachten in basis- en secundair onderwijs krijgen een andere invalshoek
- De lerarenopleiding focust op dit hedendaags thema.

Reductie van (cyber)-pestgedrag en slachtofferschap.

- Jongeren willen tastbare acties om verveling tegen te gaan wat pesten uitlokt. Ze willen ook zelf vrijetijdsactiviteiten mee opzetten.
- Jongeren geven aan dat pesten op openbare plaatsen, op het traject school-thuis en aan bushaltes moet verminderen.

Afspraken:

- 't Kasteelplein is van iedereen: buurtsportmedewerkers zijn actief aan het Kasteelplein en andere vindplaatsen van jongeren
- Informele bezoeken van de straathoekwerker, wijkagenten en gemeenschapswachten op plaatsen waar er volgens jongeren gepest wordt (Kasteelplein, schaatsbaan, kermis, op straat, pleintjes, steegjes, de Grote Markt).
- Alle bestaande (zomer-) vrijetijdsactiviteiten worden gebundeld en bekend gemaakt via jongerenkanalen
- De jeugddienst en evenementenploeg Turnhout ondersteunen jongeren bij hun gewenste initiatieven
- Aanvraag en aanstelling van een schoolspotter DE LIJN
- Alle gemeenschapswachten kregen LIJNspasjes, houden toezicht op wachthalthes, buslijnen en zijn aanspreekbaar in de wijken.
- Een meldingsformulier voor incidenten op DE LIJN die op school afgehandeld kunnen worden draait proef.
- 10 Gemeenschapswachten kregen een vorming van 'Modus Operandi' over het aanspreken van jongeren.
- Preventief outreachend werken door schoolspotter, gemeenschapswachten, straathoekwerk, buurtsport. Deze mensen zijn aanwezig tussen de jongeren, kennen de drukbezochte plaatsen in de stad, jongeren werden geïnformeerd over hun taken. Deze mensen zijn aanspreekpunten, zoeken zelf contact met de jongeren door gesprek en sport, zijn een fysiek aanwezig netwerk dat welzijn en welbevinden mee op de kaart zet in de hele stad, vooral op de tijdstippen dat jongeren in de stad aanwezig zijn.
- Er is nieuwe jobinhoud gecreëerd : er is sinds 2013 een schoolspotter aan het werk, de gemeenschapswachten kregen taakuitbreiding, de JAC-medewerkers vormen een nieuw lokaal meldpunt, referentieleerkrachten (cyber)pesten als gangmakers op een school bestaan enkel nog maar in de Kempen.

Ouders weten waar naar toe met hun I-vragen.

- Er werden contacten gelegd met de ouderkoepels, de opvoedingswinkel van CAW de Kempen en Child Focus over hun aanbod rond pesten.
- Ouders met vragen over (cyber)pesten hebben juiste informatie, de nodige tips en vorming nodig. Er wordt gezocht naar voor iedereen toegankelijke en verstaanbare infokanalen en -momenten.
- De opvoedingswinkel wil ouders ondersteunen.

10 Op welke manier werden diverse beleidsdomeinen in het project geïntegreerd?

Het projectnetwerk

- Beleidsdomein onderwijsbeleid

Wie:

- Stad Turnhout: team Gelijke Kansen – Onderwijs (Flankerend onderwijsbeleid)
 - Scholen Turnhout: Heilig Graf, Sint-Victor, Sint-Jozefcollege, Sint-Pieter, SO Zenit, Talentschool, Stedelijke Handelsschool, Hoger Instituut van de verpleegkunde, Vrije Technische Scholen Turnhout
 - Scholen(groepen) Kempen: Rozenberg Mol, Kogeka Geel, KOSH Herentals, Mariagaarde Malle, Sint-Claracollege Arendonk, Kardinaal van Roey Vorselaar
 - HERGO-moderatoren uit diezelfde scholengroepen, opgeleid door Ligand vzw
 - VCLB Kempen en CLB Kempen GO!
-

- DSKO+ opstartend pedagogisch begeleiders van GO! en OVSG

Hoe:

- Door een neutrale regisseur, de stad, te laten coördineren kan je actief zorgen voor dwarsverbindingen binnen (stedelijke) diensten
- DSKO maakte op hun website een platform om nuttige makelij en documenten te delen. Net- en schooloverstijgend.
- Referentieleerkrachten zijn sleutelfiguren en brugfiguren tussen directie, leerkrachten, leerlingbegeleiders, studenten, collega's in de scholengroep, andere scholen.
- We kijken of het hulpkader rond (cyber)pesten met incidenten die anoniem zijn of van thuis uit gebeuren kan ingepast worden in bestaande hulpkaders leerlingenbegeleiding van scholen. Zo weten we ondertussen dat een referentieleerkracht cyberpesten iemand anders moet zijn dan een sanctioneerder of een herstelmoderator.

- Beleidsdomein preventiebeleid

Wie:

- Stad Turnhout: team preventie, schoolspotter, gemeenschapswachten
- Computercrime unit Federale Gerechtelijke politie Turnhout

Hoe:

- Doelen rond veilig internetgebruik, e-safety, netiquette, mediawijsheid, bescherming van de privacy, respectvol omgaan met medemensen kunnen overal uitgebouwd worden.
- Participatieve check van ideeën door jongeren: zijn de zaken die we uitwerken geschikt? Beantwoordt het aan de vraag?
- Basisscholen zullen een integrale visie zien binnen KIVA, het eerste wetenschappelijk onderbouwde antipestprogramma.

- Beleidsdomein welzijnsbeleid

Wie:

- CAW-JAC, Arktos vzw, Cirkant vzw

Hoe:

- Maken deel uit van de stuurgroep
- Jac fungeert als meldpunt voor de jongeren

- Beleidsdomein mobiliteitsbeleid

Wie:

- DE LIJN

Hoe:

- Stelt de schoolspotter te werk
- Partner in de stuurgroep

- Beleidsdomein wetenschapsbeleid

Wie:

- Gie Deboutte vanuit MIOS (Universiteit Antwerpen) en Kies Kleur tegen pesten + Team Friendly Attac
- Hogeschool Thomas More Kempen

Hoe:

- Feedback van Gie Deboutte vanuit het netwerk Kies kleur tegen pesten zorgt voor een meer integrale kijk. We streven zo naar het vormen van lerende netwerken wat verder gaat dan een impulsbeleid.
- Beleidslijnen preventie, onderwijs, gezondheid, ... krijgt een integrale benaderen door invoeren KIVA

- Beleidsdomein repressiebeleid

Wie:

- Computercrime Unit Federale Gerechtelijke politie Turnhout
- Politie
- Parket

Hoe:

- Partner in de stuurgroep
 - Aanspreekpunt bij problemen
-

De Stuurgroep Pesten

De Stuurgroep Pesten is dan ook samengesteld uit vertegenwoordigers vanuit de diverse hierboven opgesomde beleidsdomeinen, zowel intern vanuit de stadsorganisatie als externe partners:

Stad-team Flankerend Onderwijs, Stad-team Preventie en schoolspotter, scholen, CLB's, JAC, Arktos, Cirkant, DE LIJN, politie en parket.

11 In welke mate is het project innovierend en draagt het bij tot stedelijkheid?

Het innovatieve van het project situeert zich vooral in het feit dat

- Turnhout als stad een ernstig maatschappelijk probleem aanpakt dat niet direct als een stedelijk beleidsitem wordt aanzien, maar in het kader van kindvriendelijke stad van groot belang is
- dat we 'uit de hokjes' proberen te denken om een antipestbeleid uit te rollen op grote schaal
- verschillende beleidsdomeinen samen werken aan een horizontaal programmatorisch project
- dat er samenwerking ontstaat binnen een ruime regionale schaal
- herstelgericht groepsoverleg (HERGO) gebruikt wordt in de scholen om conflicten uit te praten en op te lossen
- HERGO als methodiek ook gebruikt kan worden om de communicatie en het wederzijds respect tussen kinderen en jongeren uit verschillende culturen mogelijk te maken
- ervaring met HERGO bij kinderen en jongeren het perspectief biedt dat ze dit ook als volwassenen zullen toepassen bij conflictsituaties
- scholen en scholengroepen samen aan eenzelfde project werken over de netten heen
- er nieuwe jobinhouden worden gecreëerd (referentieleerkrachten, schoolspotter,...)
- KIVA geïntroduceerd zal worden binnen de scholen van Turnhout
- aan de hoge school Thomas More zal gevraagd worden om zich te ontwikkelen tot het toegepast wetenschappelijk kenniscentrum inzake KIVA in Vlaanderen
- aan de minister en het departement onderwijs zal gevraagd worden om de skills van KIVA te implementeren in de lerarenopleiding

Het project draagt bij tot stedelijkheid omdat het

- zowel nu als later van Turnhout een nog warmere, verdraagzamere en leefbaardere stad maakt
- inwoners van jongsaf aan leert om vanuit wederzijds respect met mekaar te communiceren en samen conflicten op te lossen
- de sociale cohesie binnen de stad bevordert

12 Beschrijf waarom en op welke wijze dit project inspirerend kan zijn voor andere projecten?

- De kijkwijze van hersteldenken en de methodiek van herstelgericht groepsoverleg is een aanrader voor alle jeugd en heeft de potentie in zich dat ze dit als volwassenen zullen toepassen bij de oplossing van conflicten
- KIVA verdient als wetenschappelijk aangetoond programma Vlaamse aandacht. De cijfers pesten zijn ernstig in Vlaanderen. KIVA loopt al in Scandinavië en Nederland en bewijst dat er resultaten geboekt worden.
- Het concept van een stuurgroep, een samenwerkingsverband, het opleiden van referentieleerkrachten, het uitwisselen van ervaringen om (cyber)pesten te doen verminderen, een lerend netwerk is perfect op te zetten in andere regio's. Dit kan op Vlaams en federaal niveau opgepikt worden en uitgerold over heel Vlaanderen en België.
- De referentiegroep Kempen houdt een pleidooi bij de Vlaamse en federale overheid om referentieleerkrachten of /kernleerkrachten (cyber)pesten in elke school uren en financiële middelen te geven om de aanpak van het thema te waarborgen. Bij gebrek aan Vlaamse en/of federale aansturing probeert het project zelf uit wat werkt.
- Het project kan andere steden en gemeenten inspireren voor een effectieve inzet van centen flankerend onderwijs en regieopdracht preventie ten dienste van kinderen, jongeren en scholen.

13 Op welke wijze werd de bevolking betrokken bij de voorbereiding en de realisatie van het project?

- De bevolking werd uitgenodigd op een denkdag over het thema via mail, flyers en affiches tot in lijnbussen toe.
 - Burgers, jongeren, leerkrachten worden blijvend uitgenodigd ideeën te delen via overleg, nieuwsbrieven, smartschool, stadskrant, ...
 - Vragen naar de vorderingen van het project zijn gespreksonderwerp op b.v. de onderwijsraad, het jeugd welzijns overleg, de commissie onderwijs van de gemeenteraad, ...
 - Partners zoals de schoolspotter, 2 straathoekwerkers, jongerenwerkers, jeugdanimatoren, ... spreken jongeren actief aan over hun rol.
 - Enkele scholen zetten info op elektronische leerplatformen, gaan op bezoek in klassen, afficheren hulplijnen of voorzien info op de schoolwebsite.
-

14 Wie waren de betrokken partners en wat was hun rol en aandeel in het project?

Geef aan of het om een horizontaal (publiek – publiek; publiek – privé) of verticaal (federale, regionale, lokale overheden) partnerschap gaat.

- Zie ook punt 10: het projectnetwerk en de stuurgroep
- De stad nodigde de partners lokaal uit om toe te treden tot de stuurgroep tegen pesten en het samenwerkingsverband.
- Het werd in hoofdzaak een horizontaal partnerschap.
Er zijn stedelijke diensten actief (onderwijs, gelijke kansen, jeugd, preventie, buurtsport) , welzijnsorganisaties met een regionale werking (CAW, JAC, opvoedingswinkel), onderwijspartners (Arktos, leerkrachten uit Kempische scholen, internaten, CLB's, Thomas More, DSKO) of partners met een opdracht rond pesten (sociale veiligheid DE LIJN, FGP, parketcriminoloog).
- De ervaring leert ons dat lokaal en bottom-up samenwerken loont.

15 Hoe werd het project bekendgemaakt?

- Jongeren werden via bekende kanalen gevraagd mee te werken en signalen te geven (kinder- en tienerwerking, school, jeugdhuis, ontmoetingshuis). Partners zoals DE LIJN, parket, ... werden opgebeld door Preventie of Onderwijsteam.
- 1^e denkdag om een actieplan op te maken: affiches, flyers, mail, mondelinge uitnodiging breed verspreid
- Via de Onderwijsraad + schrijven aan de Kempische scholen
- Via relevant overleg (stuurgroepen, adviesraden, scholenoverleg, provinciale samenkomst)
- Aan de Commissie van de gemeenteraad en het college van burgemeester en schepenen: goedkeuring start actieplan is openbaar
- Werking HERGO-ervaringsgroep: persconferentie + foto in de krant
- Werking referentieleerkrachten: flyer, tr(o)efdag Stad Turnhout, gastspreker op 2 studiedagen

16 Vermeld hieronder eventuele andere elementen die uw kandidatuur kunnen ondersteunen, bijvoorbeeld een onafhankelijke evaluatie van het project.

Gie Deboutte geeft feedback op de toekomst van het project in Turnhout

'Lerende netwerken zijn 'hot' en effectief. Ze sluiten aan bij de idee van de 'vermaatschappelijking' van zorg en preventie en dragen bij tot het verbinden en activeren van burgers (jong <-> oud).

Scholen die in het project willen stappen (1 lerend netwerk basis- en 1 lerend netwerk secundair onderwijs, inclusief scholen van het buitengewoon onderwijs) engageren zich ertoe om op drie niveau te participeren: leerkrachten, leerlingen en ouders. Binnen die constructie en gezien het thema kan er gewerkt worden rond pesten en cyberpesten, krijgen ook de referentieleerkrachten een plaats, en moet het lukken om KiVA bvb naar de schoolteams en/of de ouders te brengen. Andere actoren (vb. opvoedingswinkel, hogeschool met nascholingsexpertise, Leefsleutels, ...) kunnen vanuit de zijlijn ondersteuning bieden. Vanzelfsprekend zal er een stuurgroep nodig zijn die het project aanstuurt en opvolgt.

Goe bezig!

Gie'

Uit een mail van een referentieleerkracht van een secundaire school die zijn collega's uit de basisscholen oproept om te gaan luisteren naar de inhoud van KIVA:

'Beste collega's,

Zoals reeds besproken op een overleg ben ik persoonlijk groot voorstander van het KIVA-project. Ik raad directies lager onderwijs dus zeker aan eens te gaan luisteren.

Ik heb reeds verscheidene infomomenten van stad Turnhout en Gie Deboutte bijgewoond en ik denk dat we een dergelijk, wetenschappelijk onderbouwd project niet zomaar mogen laten liggen.

Indien één van de basisscholen van de scholengroep instapt in het KIVA-project zou ik graag deelnemen aan de opleidingen voor de leerkrachten hiervan.

Op niveau 1ste graad hebben wij bij Talentenschool Turnhout voorlopig gekozen voor het Re:Pest-programma. De nascholing voor de leerkrachten is alvast ingepland.

Bevindingen en ervaringen zullen we via de werkgroep pesten alleszins delen met stad Turnhout.

Met vriendelijke groeten,

Wesley Wouters
Pedagogisch coördinator
Campus Boomgaard
Boomgaardstraat 56 - 2300 Turnhout
tel. 014 47 05 14
www.secundaironderwijsturnhout.be

Miltje van appreciatie VVKSO na studiedag KOSH

'Proficiat met jullie initiatief en de voorstelling ervan gisterenmiddag! Ik had je graag nadien even gesproken, maar ik had nog een andere afspraak. Het lijkt me zeer interessant om dit ook voor te stellen aan andere scholen in Vlaanderen, maar zoals je zei is het beter dat de scholen naar jou komen, kwestie van niet al je dagen daaraan op te offeren. Wat denk je ervan om hierrond iets te doen op de volgende ICT-coördinatordag? Dan bereik je meteen een ruim publiek. Over de duur en format van de sessie kunnen we het dan later wel hebben. Dit jaar waren het sessies van een half uur, maar dat kunnen we uiteraard aanpassen. Ik zou het alvast fijn vinden mocht je dat zien zitten.

Vriendelijke groeten,
Marc Van Acker
Projectleider nascholing ICT-coördinatoren
VVKSO – Dienst Nascholing en Internationalisering
Guimardstraat 1
1040 BRUSSEL

Gouverneur Berx en koningin Mathilde hebben op de studiedag in UA veel interesse getoond in de manier waarop de Kempen omgaat met dit thema. Regionaal overleg. Een breed netwerk. Het inpassen van nieuwe tendenzen. Het creëren van een draagvlak. Kwaliteitsbevordering. Participatie van jongeren die geconfronteerd worden met pesten.

17 Omschrijf hieronder waarvoor u de geldprijs eventueel zult gebruiken.

- **Impulssubsidie om KIVA uit te rollen in de basisscholen van Turnhout.**

- KIVA opzetten duurt 3 schooljaren.
- De stad wil 1/3 van de kostprijs sponsoren.
- Er zijn 17 scholen.
- **Raming = 20 000 euro.**

Een basispakket KIVA wordt zo berekend door Leefsleutels:

- Raming van de volledige kostprijs voor het uitrollen van KIVA voor een school van 150 lln (LAGERE SCHOOL): 2.400 euro
 - Raming van de volledige kostprijs voor het uitrollen van KIVA voor een school van 450 lln (LAGERE SCHOOL): 5.450 euro
-

- **Werkingskosten nieuwe lerende netwerken.**

- Ofwel zelf verder doen ofwel uitbesteden
 - **Raming: 55 000 euro**
 - Taken: coaching deelnemers, drukwerk, communicatie, overleg, website, vrijstellen mensen voor verder uitwerken visie, promotie, overleg met CCU FGP en lokale politie, partners aanhalen, stappenplannen helpen implementeren, overleg met nascholingsdiensten, feedback aan departement onderwijs, ...
-